

Vem betalar för prishöjningarna?

Inflation, ojämlikhet och makt

Julius Wallin

Kandidatuppsats i nationalekonomi, NEKH01

VT23

Handledare: Fredrik N G Andersson

Abstract

This paper examines the relationship between inflation, inequality, and political power. The author argues that the redistributive effect of the inflation tax is a product of four channels: real wages, the balance sheet, debt and fiscal policy. The role of elite bias in politics, and its effect on inflation combating measures is also investigated. One interesting finding is that inflation had a regressive distributional effect between 1990-2019, which corresponds to previous findings on the inflation tax during 1965-1990. The paper does not find evidence of elite bias influencing measures combating or compensating for inflation. Overall, this paper underscores the importance of considering the four channels of the inflation tax when responding to inflation in order to minimize economic inequality.

Key words: Macroeconomics, inequality, inflation, redistribution, political economy

Innehållsförteckning

1	Introduktion	1
2	Teoretisk bakgrund	2
2.1	Ekonomisk ojämlikhet.....	2
2.2	Inflation	4
2.3	Inflationsbörda	5
2.4	Politisk elitism och omfördelning	7
2.5	Relationen mellan politik och inflation.....	9
2.6	Sammanfattning	10
3	Metod	12
3.1	Att mäta ekonomisk ojämlikhet	12
3.2	Regressionens syfte	13
3.3	Regressionen	14
3.3.1	Variabler.....	14
3.3.2	Avgränsningar	16
3.3.3	Regressionens omfattning	17
4	Resultat	19
5	Diskussion	22
6	Ytterligare forskning	23
7	Referenser	24
8	Appendix.....	29
8.1	Appendix 1, länder som ingått i studien.....	29

8.2	Appendix 2, variabler som testats för regressionen	29
8.3	Appendix 3, exkluderade outliers.....	30

1 Introduktion

"Hata inflation!" skrev LO-ekonomen Gösta Rehn 1957, och dessa bevingade ord lever vidare än idag. Antipatin mot prisökningar grundar sig i rädslan för de oförutsägbara fördelningseffekter som följer i inflationens spår. Under 2022 återupplevde det svenska samhället och stora delar av västvärlden för första gången på 30 år en tvåsiffrig inflation. Återkomsten av hög inflation har återuppväckt debattämnena från 1900-talet - vem är ansvarig för inflationen, och vem ska bära bördan?

Studier av det förra seklets inflation har visat på en korrelation mellan hög ojämlikhet och hög inflation mellan 1965-1990. En förklaring till detta har varit att politiker använt sig av seigniorage för att finansiera statliga utgifter, men skälen till att politiker valt detta verktyg är omdiskuterat. Christopher Crowe, och Stephanie Albanesi argumenterar för att politiska eliter skapat hög inflation för att gynna samhällstoppen, medan Roel Beetsma och Fredereick van der Ploeg hävdar motsatsen.

Sedan 1990-talet har penning- och finanspolitiken har genomgått stora förändringar, där politikernas makt över centralbanker, styrränta och inflationen minskat. Den positiva relationen mellan ojämlikhet och inflation tycks inte ha bestått, utan i en studie av Carola Binder från 2022 träder ett annat resultat fram: inflation och jämlikhet har fått en negativ korrelation mellan 1990-2012. Vad är det som har föranlett detta skifte? Har den nya ekonomiska politiken förändrat hur prishöjningarnas bördor fördelas?

Med dessa frågor som utgångspunkt kommer denna uppsats att undersöka om inflation har haft en regressiv fördelningseffekt på den ekonomiska ojämlikheten mellan 1990-2019. För att kunna analysera det offentliga påverkan på inkomstfördelningen, analyseras ekonomisk ojämlikhet efter att staten omfördelat genom skatter och transfereringar, i syfte att undersöka om staten neutraliserar inflationens fördelningseffekter genom sina ersättningssystem. Drivkrafterna som orsakar och motverkar omfördelning undersöks utifrån en politisk-ekonomisk modell som tar hänsyn till politisk elitism.

2 Teoretisk bakgrund

Uppsatsen utgår från tre centrala begrepp: inflationbörda, ekonomisk ojämlikhet och politisk elitism. Att definiera dessa begrepp och utreda hur de kan interagera med varandra är därför avgörande.

2.1 Ekonomisk ojämlikhet

Ekonomisk ojämlikhet inom länder kan definieras som skillnader i fördelningen av inkomster och tillgångar mellan olika individer. I uppsatsen kommer endast ekonomisk ojämlikhet inom länder att undersökas, inte ojämlikhet på en global skala. Ekonomisk ojämlikhet kan beröra både inkomstojämlikhet och förmögenhetsojämlikhet. I uppsatsen kommer främst inkomstojämlikhet att undersökas, då det har större relevans för människors levnadsstandard (Aktinson 2015, s. 70). En bred spridning av inkomster behöver inte nödvändigtvis betyda att den reella skillnaden i levnadsstandard är stor, beroende på vilka icke-monetära välfärdstjänster som en medborgare i landet erbjuds. Det är svårt att mäta hur icke-monetära välfärdstjänster som vård och utbildning ska värderas för enskilda hushåll, men på samhällsnivå minskar gini-koefficienten med en femtedel när dessa inkluderas (OECD 2011, s. 316).

En konsekvens av hög ekonomisk ojämlikhet är att den förväntade livslängden minskar, särskilt för låginkomsttagare (Stiglitz 2012, s. 14). En hög ojämlikhet kan leda till att låginkomsttagare i länder utan allmänna utbildningssystem inte får möjlighet att utbilda sig, på grund av en begränsad tillgång till kredit, vilket leder till en lägre utbildningsnivå inom landet (Berg 2011, s. 9). I IMF-rapporten *Inequality and unsustainable growth* (2011) framförs att konsistent och långsiktig tillväxt är avgörande för ett lands framtida BNP-nivå och att ekonomiska kriser leder till kraftiga störningar av tillväxttrender (s. 4). I rapporten hittas stöd för att jämlika samhällen skapar motståndskraft mot ekonomiska kriser, och att de därför har längre tillväxtperioder är jämförbara länder med högre ojämlikhet (Berg 2011, s.13).

Ojämlighetens negativa effekter härrör till stor del från konsekvenserna av fattigdom, snarare än att förmögenhetskoncentration är dåligt i sig (OECD 2016, s. 28). Om det är fallet, varför analysera ekonomisk ojämlikhet, och inte relativ/absolut fattigdom istället? Aktinson lyfter att hög förmögenhetskoncentration är starkt förknippat med högre fattigdom (2015, s. 26). Strategier som enbart fokuserat på fattigdom, utan att ta hänsyn till jämlikheten, har inte lyckats med att nå målen i bekämpningen av fattigdom (ibid. s. 25).

Under de senaste 30 åren har ojämlikheten ökat inom många länder, och det finns tre möjliga förklaringar som antingen är brett accepterade, eller är kopplade till omfördelning och inflation. Den första är den teknologiska utvecklingen, där ökad globalisering och skill-biased technological change har lett till att efterfrågan på lågutbildad arbetskraft i höginkomstländer minskat, vilket har lett till att deras inkomster minskat i förhållande till mer utbildade arbetare (Fregert & Jonung 2018, s. 163).

Den andra förklaringen är ekonomiska och politiska reformer av arbetsmarknaden och skattesystem under de senaste decennierna. Andelen medlemmar i fackförbund har minskat, vilket har försvagat arbetarnas förhandlingsposition gentemot arbetsgivarna, vilket är en förklaring till att arbetskraftens andel av inkomsterna sjunkit (OECD 2011, s.127). Skattesystemen har blivit mer proportionella, vilket innebär att höginkomsttagare betalar en lägre skattekvot än tidigare, relativt andra inkomstgrupper (OECD 2011, s. 272). Samtidigt har det skett nedskärningar i transfereringssystem, vilket har minskat välbefindandet för låginkomsttagare (OECD 2011, s. 264).

En tredje möjlig orsak till den ökade ojämlikheten är den expansiva penningpolitiken som fördes under perioden 2008-2020. Montecino argumenterar för att användningen av kvantitativa lättnader ökat ojämlikheten genom att kraftigt öka inkomsterna för de rikaste i samhället (2015, s. 24). Ett annat perspektiv anförs av Hohberger et al (2020) som menar att den ökningen av förmögenheter är tillfällig, samtidigt som ökningen av BNP och sysselsättning leder till högre löner för låginkomsttagare, vilket innebär att kvantitativa lättnader i stort sett blir neutralt för inkomstfördelningen (s. 9).

Samtliga förklaringsmodeller kan bidra med insikter om den totala ökningen, men att avgöra vilket av dessa förändringar som bidragit mest till den ökade ojämlikheten kan vara svårt. Teknologi, reformer och penningpolitik påverkar ojämlikheten på olika plan, och dessa

förklaringsmodeller kan ge insikter till vad som ligger till grund för att ojämlikheten ökat. Den teknologiska utvecklingen och de ekonomisk-politiska reformerna har framförallt ökat ojämlikheten genom att försämra levnadsstandarden för låginkomsttagare, medan penningpolitiken gynnat höginkomsttagare/förmögna. Givet att dessa förändringar påverkar vissa grupper negativt, varför har detta skifte skett? I avsnitt 2.4 kommer drivkrafterna bakom dessa förändringar att undersökas närmare.

Det finns försök att hitta optimala nivåer av ekonomisk ojämlikhet (se Saadat 2018 & Charles-Coll 2010), men uppsatsen kommer inte att ta ställning till om det finns en samhällsoptimal nivå av ojämlikhet. Det skulle kräva en omfattande diskussion som tyvärr inte får plats i denna uppsats. Utifrån konsekvenserna av fattigdom för samhället och individen som listats ovan, och det faktum att fattigdomen ökar, är det rimligt att anta att dagens nivåer av ojämlikhet är för höga (Social Protection Committee 2014, s.7). Att minska den ekonomiska ojämlikheten kan därmed öka den ekonomiska tillväxten och det generella väståndet i ett samhälle, givet att åtgärderna för att skapa jämlikhet inte har en förvrängande effekt (OECD 2016, s.19).

2.2 Inflation

Inflationen är ökningen i den allmänna prisnivån på varor och tjänster över tid. Det innebär att pengarnas köpkraft minskar, vilket betyder att det krävs mer pengar för att köpa samma mängd varor eller tjänster. Inflationen mäts oftast genom en form av konsumentprisindex (KPI), som är ett inflationsmått som används för att mäta förändringar i den genomsnittliga prisnivån för en sammansatt varukorg av varor och tjänster som konsumenterna köper. Varukorgen inkluderar olika kategorier som mat, kläder, hushållstjänster, medicin, transport och mycket annat (Fregert & Jonung 2018, s.121). I Sverige används framförallt en variant av konsumentprisindex med fast ränta (KPIF), vilket innebär att KPIF inte påverkas direkt av räntehöjningar eller sänkningar.

Inflation har tre primära orsaker enligt den neoklassiska modellen: för hög aggregerad efterfrågan, utbudsstörningar eller förväntningsstyrd inflation. Efterfrågestyrd inflation uppstår när den aggregerade efterfrågan överstiger produktionskapaciteten. Efterfrågestyrd inflation kan ske i högkonjunkturer då det är hög ekonomisk tillväxt och därmed hög efterfrågan, vilket

bekämpas genom att höja styrräntan, då det minskar den aggregerade efterfrågan (Burda & Wyplosz 2017, s. 288). Det kan också vara ett resultat av att ekonomiska beslutsfattare ökat pengamängden i ekonomin för att finansiera sin statsskuld genom seignorage, vilket kan leda fram till hyperinflation (Burda & Wyplosz 2017, s. 465).

Utbudsinflation är ett resultat av ökade priser på insatsvaror i produktionen. Utbudsinflationen är ofta svårare att hantera än efterfrågestyrd inflation, då staten sällan kan åtgärda prisökningarna utan att intervensera kraftigt på marknaden, vilket kan leda till andra konsekvenser (Burda 2017, s. 347). Ett alternativ för staten är att kompensera medborgare och företag för kostnadsökningen, vilket försvagar prismekanismens verkan, och kan leda till att inflationen stiger ytterligare.

Efterfråge- och utbudsinflation kan också leda till att marknadsaktörer börjar misstänka att inflationen kommer stiga, vilket kan leda till att de agerar för att skydda sina inkomster genom prishöjningar på varor och arbete (Burda & Wyplosz 2017, s.343). Att hantera marknadsförväntningar på framtida inflationsnivåer kan därmed vara avgörande för att hålla nere aktörernas prishöjningar, men detta kräver att det finns förtroende för de ekonomiska beslutsfattarna (Fregert & Jonung 2018, s. 404)

Xavier Javarel argumenterar för att inflationen kan skilja sig åt mellan olika inkomstgrupper i artikeln *Inflation inequality: Measurements, Causes and Implications* (2021). Javarel menar att KPI inte är ett tillförlitligt mått för hela befolkningen, då befolkningen har en heterogen konsumtion, och att breda produktindex inte kan fånga prisskillnaden mellan olika sektioner av en bransch (Javarel 2021, s.600). KPI präglas därmed av aggregation bias, och ett skäl till detta är att prisutvecklingen på varor som främst köps av den lägsta inkomstdecilen inte får samma kvalitetsförbättringar som varor för övriga inkomstgrupper, vilket ökar den reella inflationen (Javarel 2021 s.612).

2.3 Inflationsbörda

I engelskspråkiga texter används ofta begreppet "the inflation tax" för att beteckna kostnaden för inflation. Uppsatsen kommer att använda begreppet "inflationsbörda" för att beskriva denna

kostnad. Fördelningen av inflationsbördan avgörs genom fyra kanaler som påverkar olika delar av ekonomin (Binder 2022, s.1). Genom att identifiera dessa kanaler och deras roll kan vi få en djupare förståelse för mekanismerna bakom inflationsbördan och dess konsekvenser för ekonomisk jämlikhet.

Den första kanalen verkar genom balansräkningen. En stor andel av låginkomsttagares besparingar är i pengar snarare än tillgångar, vilket gör dem mer utsatta för pengars minskande köpkraft (Kane & Morisset 1993, s. 5). Ett alternativ för att minska sin exponering mot inflation är att köpa inflationsskyddade tillgångar, vilket höginkomsttagare tenderar att göra (Crowe 2006, s.5). Ett skäl till skillnaden mellan grupperna är att det finns fasta kostnader för deltagande på finansmarknaden, vilket skapar hinder för låginkomsttagare att skydda sig från inflationen (Luttmer 1999, s.995).

Den andra kanalen är påverkan på reallönerna. Prisökningar eroderar värdet av nominella löner, vilket innebär att inflationen pressar ned reallönerna. Nominella löner justeras upp i samband med inflationen i förhandlingar mellan arbetsgivare och arbetstagare, men ökningarna tenderar inte att kompensera för den tidigare urholkningen av reallönerna (Cardoso 1992, s.9). De lägre inkomstgrupperna påverkas mest av denna kanal, då de har mindre makt i förhandlingen med sin arbetsgivare än höginkomsttagare (Kane & Morrisset, 1993, s.12).

Den tredje kanalen är den fiskala kanalen. Den fiskala kanalen påverkar ojämlikheten om skatter och transfereringar inte indexeras mot inflation, då det leder till en omfördelning från nettoskattebetalare och nettomottagare av förmåner (IMF 1996, s.121). Om ersättningssystem saknar indexering gentemot prisindex, leder detta till att den reella ersättningsnivån sjunker, vilket påverkar de som är beroende av ersättningssystemen, vilket oftast är låginkomsttagare (Kane & Morrisset 1993, s.21).

Den fjärde och sista kanalen är skuld. Den nominella räntan som låntagare betalar är en funktion av förväntad realränta plus förväntad inflation (Fregert & Jonung 2016, s.125). En oförutsedd ökning av inflationen minskar realräntan, vilket innebär att låntagare gynnas gentemot långivare (ibid. s.126). Långivare tenderar att vara förmögna samtidigt som låg/medelinkomsttagare är låntagare privat, och gemensamt genom statsskulden, vilket innebär att skuldkanalen får progressiva fördelningseffekter (Beetsma 1996, s. 145).

Utifrån dessa kanaler tycks inflationen vara huvudsakligen regressiv, då tre av fyra kanaler missgynnar låginkomsttagare. Den reella påverkan på inflationen avgörs dock av hur samhällets institutioner anpassats för att hantera inflationen. I Sverige förmildras exempelvis den fiskala kanalen genom en praxis av att höja brytpunkten för statlig inkomstskatt, samt att flera sociala ersättningar är indexerade genom sin koppling till prisbasbeloppet, som exempelvis garantipensionen och sjukersättningen. Baserat på detta kan teorin inte ge ett entydigt svar på om inflation får progressiva eller regressiva fördelningseffekter, utan kanalernas styrka kan variera baserat på landets institutioner. De empiriska resultaten från tidigare studier pekar i huvudsak mot att inflationen i praktiken har regressiva effekter, då skuldkanalen inte väger upp de andra kanalernas regressiva effekter.

2.4 Politisk elitism och omfördelning

Det politiska systemet och dess institutioner är den enskilt viktigaste aktören för hanteringen av ojämlikhet. Politiska beslutsfattare avgör hur välfärdstjänster som skola, vård och infrastruktur ska byggas, styr över skattesystemet och skapar reglerna för hur företag och individer får interagera med varandra. Hur avgör politikerna vilken grad av ojämlikhet som är acceptabel?

En teori som gör anspråk på att förklara hur människor förhåller sig till omfördelning är medianväljarteoremet. Teorins två grundantaganden bygger på att väljarna vägleds av ett rationellt egenintresse, samt att inkomstfördelningen inte följer en normalfördelningskurva, utan att de högsta inkomsterna är ojämnt fördelade (Bergh & Jakobsson 2017, s. 379). Den ojämlika fördelningen innebär att medianväljaren har en lägre inkomst än genomsnittsinkomsten, vilket leder till att denne, i enlighet med sitt egenintresse, kommer rösta för omfördelning av inkomster genom direkta transfereringar eller genom ökade offentliga åtaganden, i syfte att minska ojämlikheten och förbättra sin egen ekonomiska situation (ibid. s. 379).

Studier som analyserar sambandet mellan ojämlikhet och omfördelning har inte hittat empiriskt stöd för medianväljarteoremet (OECD 2014, s. 13). En kritik som kan riktas mot medianväljarteoremet är att väljarna inte agerar rationellt, vilket Brian Caplan argumenterar för i *The myth of the rational voter* (2007, s. 10). En opinionsundersökning visar att väljare är

överdrivet pessimistiska, systematiskt underskattar nyttan av frihandel och kontakt med utlänningar, samt överskattar nyttan av full sysselsättning (Caplan 2007, s .9).

Innebär detta att medianväljarteoremet saknar förklarande kraft? Inte nödvändigtvis. Genom att justera våra antaganden om medianväljarteoremet kan modellen räddas. Den offentliga sektorn har en lång rad uppgifter, och tillhandahåller välfärdstjänster som gynnar vitt skilda grupper. Att tillhandahålla skattefinansierad högskoleutbildning innebär att skattepengar från fattiga familjer omfördelas till medel- och överklassfamiljer, då de har en mycket högre sannolikhet att börja studera på universitetet (Borck 2007, s. 101). Borck argumenterar för att medianväljarteoremet fortfarande gäller, om man tar hänsyn till att välfärdstjänster är differentierade och att det finns politisk elitism (ibid. s. 105).

Politisk elitism, eller "elite bias" som det kallas på engelska, betecknar fenomenet att en minoritet av befolkningen har ett oproportionerligt inflytande över den politiska makten (Crowe 2006, s. 3). Ett exempel på detta är USA, där det finns en tydlig korrelation mellan en väljares inkomstnivå och hur väl deras åsikter representeras av sin politiker (Bartels 2009, s.182). Konsekvenser av politisk elitism kan vara ökad ojämlikhet, nedbrytning av förtroende för demokratiska institutioner och rent-seeking (Stiglitz 2012, s. 32).

Ett skäl till att höginkomsttagare har ett oproportionerligt inflytande är att de är överrepresenterade bland politiker (Pereira 2021, s. 1316). Politiker antas ha begränsad kapacitet och förmåga att inhämta den allmänna opinionen, vilket leder till att politikern tolkar opinionen utifrån ofullständiga källor, vilket leder till att politikerns egen bakgrund påverkar deras omdöme (Pereira 2021, s. 1316).

En annan förklaring bygger på att det politiska systemet är utformat på ett sådant sätt att förmögenhet ger formella chanser att öka sitt politiska inflytande. Detta gäller framförallt den del av befolkningen som har allra högst inkomster. Möjligheten att investera i tankesmedjor och medieinstitut kan ytterligare öka individens inflytande över den allmänna opinionen och politiska beslutsfattare.

Sammanfattningsvis finns det därmed flera mekanismer som kan leda till att medianväljarteoremet i sin grundläggande form inte gäller. Däremot kan justeringar av modellen som tar hänsyn till ett brett urval av välfärdstjänster och skillnader i politisk makt

mellan individer ge insikter i vilken nivå av omfördelning, offentlig konsumtion och ekonomisk jämlikhet som medborgarna kommer att välja.

2.5 Relationen mellan politik och inflation

Under större delen av 1900-talet hade folkvalda politiker makt över både finanspolitiska och penningpolitiska institutioner, och hade därmed förmågan att både välja nivån på inflationen och hur staten skulle hantera kostnadsökningarna. Inflationen debatterades av politiker, och flera forskare har analyserat hur väljare har förhållit sig till inflationen. Det som då blir frågan, vem är det som har röstat för inflation?

Den första förklaringsmodellen utgår ifrån ett fördelningsneutralt perspektiv. Efter andra världskriget fanns en politisk uppslutning bakom full sysselsättning som överordnat mål för den ekonomiska politiken i stora delar av västvärlden. Den tidiga Philips-kurvan innebar att inflation accepterades som ett resultat av expansiv offentlig politik som syftade till full sysselsättning, men stagflationen under 1970-talets oljekris ledde till en omprövning av tidigare sanningar. Beslutsfattare, allmänheten och forskningen började se inflationsbekämpning som centralt för det allmänna väståndet (Kalenthaler 2000, s. 117). Kalenthaler beskriver den politisk-ekonomiska förflyttningen i synen på inflation, där högern anammade inflationsbekämpning tidigare än vänstern (2000, s.117). I takt med att vänsterlutande partier anammat nyliberal ekonomisk politik, har skillnaden i inflationstakt mellan höger- och vänsterstyrda länder minskat (ibid. s.126).

Beetsma och van der Ploeg argumenterar istället för att inflation har progressiva fördelningseffekter utifrån skuldkanalen. Den andra förklaringsmodellen baseras på att statens långgivare framförallt är en liten grupp av förmögna individer, samtidigt som befolkningen i stort är kollektivt skuldsatta genom staten. Beetsma och van der Ploeg menar att den ojämlika fördelningen av låntagare och långgivare kommer leda till att människor i ojämlika samhällen kommer att rösta för inflationshöjande politik utifrån medianväljarteoremet, vilket skulle leda till att realräntan på statsskulden minskar, vilket gynnar medianväljaren på långgivarnas bekostnad (1996, s.157).

Den tredje modellen utgår från att inflation har regressiva fördelningseffekter, och att inflation har drivits igenom mot låginkomsttagares vilja. Ett argument som talar för detta är att den politiska acceptansen för inflation skiljer sig åt mellan grupper, där låginkomsttagare är mest benägna att ange inflation som ett viktigt problem (Fischer 2001, s.162). Albanesi argumenterar för att inflation skapas som ett resultat av förhandlingar mellan olika intressegrupper i samhället för hur offentliga utgifter ska finansieras, och att seigniorage används om förhandlingen misslyckas (Albanesi 2006, s. 1105). Att höja inflationen för att finansiera sin statsskuld leder till en negativ cykel av ökad inflation, och riskerar att leda till hyperinflation (Burda & Wyplosz 2017, s.464). För att den tredje modellens ska gälla krävs det att det finns en hög grad av politisk elitism.

Förklaringsmodellerna utgår till viss del från ett penningpolitiskt paradigm där folkvalda politiker har ett direkt inflytande över styrräntan och inflationsnivån. Det penningpolitiska skiftet under 1990-talet som syftade till att säkerställa en låg inflation genom att öka centralbankernas självständighet, införa inflationsmål och säkerställa en strikt finanspolitik har minskat de folkvaldas inflytande över inflationen markant. Teorierna kan dock ge insikter i hur tidigare forskning modellerat intressekonflikten mellan olika individer och grupper som drabbats av inflationen.

Även om inflationen har varit låg under de senaste åren, med en genomsnittlig inflation på 2,4 % mellan 2008-2019, finns det fortfarande utrymme för de fyra kanalerna för fördelningseffekter att verka. Den fiskala kanalen och balansräkningskanalen kan båda påverka inkomsten under perioder av låg inflation, om än i mindre omfattning än när det är hög inflation. Om staten underlåter att höja bidrag och ersättningar i takt med inflationen så innebär det att värdet urholkas, om än långsamt. I Sverige sker detta för exempelvis bostadsbidrag och barnbidrag, som inte är indexerade mot inflationen (Försäkringskassan 2023, s. 2).

2.6 Sammanfattning

Sammanfattningsvis utgår uppsatsen från ett resonemang i fem led: (1) att ekonomisk ojämlikhet har negativa konsekvenser och därmed bör undvikas, (2) att ekonomisk ojämlikhet inom ett land till stor del är ett resultat av politiska institutioner, (3) att politiskt inflytande är ojämnt fördelat inom ett land, (4) att inflation och bekämpningen av denna får konsekvenser

för inkomstfördelningen och slutligen (5) att inflationsbekämpningen påverkas av den politiska processen.

Utifrån den teoretiska bakgrunden, tidigare empiriska resultat och resonemanget ovan är det rimligt att anta att inflationen fortfarande har regressiva fördelningseffekter, då det inte har skett några förändringar som påverkar någon av de fyra kanalerna direkt. Utifrån denna hypotes bör vi därmed undersöka om inflation har regressiva fördelningseffekter efter reformerna av finans- och penningpolitiken, och om en ojämlik maktfördelning påverkar fördelningsprofilen hos de åtgärder som görs för att bekämpa inflationen.

3 Metod

3.1 Att mäta ekonomisk ojämlikhet

Gini-koefficienten är det vanligaste sättet att mäta ojämlikhet. Gini-koefficienten är ett statistiskt mått på fördelningen av inkomster eller förmögenheter i ett samhälle, och definieras som skillnaden mellan den kumulativa fördelningen av inkomster och en jämn fördelning, dividerat med totala inkomster eller förmögenheter. Gini-koefficienten varierar mellan 0 och 1, där 0 representerar fullständig jämlikhet och 1 representerar fullständig ojämlikhet (Atkinson 2015, s. 17). Ett mått som kan uppskatta inkomster efter skatter och transfereringar kan dessutom visa vilka resultat som den politiska förhandlingen om omfördelning har gett för resultat.

Den utbredda användningen av gini-koefficienten gör den till en användbar metod för att mäta ekonomisk ojämlikhet, men den har också sina begränsningar. En kritik av Gini-koefficienten är att den ger för stor vikt till medelinkomsttagare, och därmed underskattar ojämlikheten mellan samhällets fattigaste och rikaste medborgare (Atkinson, 1970, s.257). Ojämlikhetsdata tenderar dessutom att systematiskt underskatta de allra högsta inkomsterna, på grund av insamlingsproblem (Flachiere 2022, s.8). En annan begränsning med Gini-koefficienten är att den endast tar hänsyn till fördelningen av inkomster eller förmögenheter utan att beakta faktorer som utbildning, hälsa, ekonomisk trygghet och möjligheter till social mobilitet (Stiglitz 2012, s. 23). Ekonomisk ojämlikhet kan också mätas genom att jämföra inkomstgrupper, vilket innebär att inkomstgruppernas inkomster sätts i relation till varandra. Ett problem med att använda inkomstgrupper är att resultatet blir beroende av vilka grupper som jämförs, och av det skälet används gini-koefficienten i denna uppsats.

Internationella jämförelser av ojämlikhetsdata kan föra med sig andra problem än de som uppstår vid insamling av data, vilket Ferreira med flera diskuterar i texten "*Appraising cross-*

national income inequality databases: An introduction” (2015). Insamlingen av ojämlikhetsdata har primärt skötts av nationella myndigheter genom självrapporaterade enkäter, och en konsekvens av detta är att tillgången på data är betydligt bättre i rikare länder (Ferreira 2015, s. 521). Databaser som IDD (skapad av OECD), WIID (skapad av UNU-WIDER) och WDI (skapad av Världsbanken) bygger på dessa rapporter.

Datakällorna har valts ut med hänsyn till två huvudsakliga principer för att säkerställa tillförlitlighet och användbarhet i undersökningen. Den första principen är att det ska finnas tillgängliga data för den specifika tidsperioden som studien avser att undersöka. Den andra principen är att undvika egna transformeringar av data. Detta innebär att datakällorna valts med avsikt att minimera behovet av att manipulera eller omvandla data för att passa in i undersökningens ramverk. Genom att använda redan tillgängliga data i sin ursprungliga form kan man undvika eventuella fel eller snedvridningar som kan uppstå vid egna transformeringar. Tabell 1 visar vilka avvägningar som behövde göras.

Tabell 1, Datakällor med brister	WID	OECD	WIID
Finns post-tax gini?	Ja	Ja	Nej
Finns det observationer för mer än 50% av tidsperioden 1990-2022?	Ja	Nej	Ja
Gör databasen imputationer eller andra transformeringar?	Ja	Nej	Nej

3.2 Regressionens syfte

Uppsatsen ska undersöka sambandet mellan ojämlikhet och inflation genom att skapa en regression som ska pröva om inflation har en regressiva fördelningseffekter för den ekonomiska ojämlikheten under perioden 1990-2019, och om en ojämn fördelning av politisk makt påverkar inflationsbekämpningen.

I en sammanställning av de studier som analyserat inflationens påverkan på ojämlikheten har samtliga förutom en avgränsat sin analys till perioden 1965-1990, och dessa studier har hittat

en positiv korrelation mellan inflation och ojämlikhet (Binder 2022, s.10). Binder förlänger tidsspännat till 2010 i sin analys, och finner att korrelationen blir negativ, vilket skiljer sig från tidigare studier. Med anledning av att Binder hittat ett resultat som skiljer sig åt från tidigare studier har jag valt att undersöka perioden 1990-2019 för att se om Binders resultat gäller för gini-koefficienten för ekonomisk ojämlikhet efter skatt och transfereringar.

3.3 Regressionen

$$post_gini_{it} = \beta_1 Inf_{it} + \beta_2 Egal_{it} + \beta_3 scaledGDP_{it} + \beta_4 ind_GDP_{it} + \beta_5 s_cons_{it} + \varepsilon_i$$

3.3.1 Variabler

Skapandet av regressionen har byggt på den teoretiska bakgrunden, tidigare studier i ämnet och statistiska teori om modelluppbyggnad. Genom att arbeta med en bakåttittande modelluppbyggnad börjar modellen med många variabler, vars antal senare reduceras för att hitta signifikans. Detta görs för att minska risken för saknade variabler samtidigt som överspecificering av modellen undviks.

Regressionen har gini-koefficienten för inkomster efter skatt och transfereringar som beroende variabel, med inflation, den offentliga sektorns konsumtion som andel av BNP, egalitär makt-index, BNP per capita, industrins andel av BNP samt en dummyvariabel för kontinenter som oberoende variabler. Regressionen undersöker därmed främst huruvida inflation har regressiva fördelningseffekter eller inte.

Den ekonomiska ojämlikheten mäts av gini-koefficienten för disponibel inkomst från World Inequality Database. Gini-koefficienten bygger på nationalinkomster istället för bruttonationalprodukt, vilket inkluderar kapitaldepreciering samt utländska kassaflöden (WID 2022, s. 64). Att den är baserad på disponibel inkomst innebär att den mäter skillnaden i kronor som finns kvar i plånboken efter skatt + transfereringar (ibid. s. 64). Måttet fördelar ut statens konsumtion till hushållen på ett sätt som bevarar inkomstfördelningen mellan grupper, vilket kan skilja sig något från hur värdefördelningen av välfärdstjänster ser ut i verkligheten (ibid. s.64).

Kontrollvariablerna har hämtats från Världsbankens databas *World Development Indicators*. Urvalet av kontrollvariabler som har använts i undersökningen är baserade på den teoretiska bakgrunden och tidigare studier av ojämlikhet och inflation. Inflationen mäts i ett KPI-format, offentlig konsumtion som andel av BNP inkluderar det offentliga köp av tjänster och varor, används i Albtunbas (2022), BNP per capita används i Binder (2022) och tillverkningsindustrins andel av BNP valdes i samråd med handledaren av uppsatsen. Dummyvariabeln för kontinenter valdes vid inspektion av data, då det visade sig att nord- och sydamerikanska länder har en avsevärt högre ekonomisk ojämlikhet, vilket påverkade regressionens resultat.

Ett antal andra variabler valdes bort efter tester och inspektion av data. Fraser Institutes *Index of Economic Freedom* hade ett mycket begränsat antal observationer innan 2011, vilket gjorde att det inte kunde användas. Tillverkningsindustrins andel av arbetskraften saknade statistisk signifikans, likt laggade och exponentiella inflationsvariabler, vilket gjorde att de valdes bort.

En variabel som förväntades vara central, men som väljs bort i regressionen är *egalinf*, som är en interaktionsvariabel mellan inflation och politisk elitism. Dock visade resultaten att det inte fanns ett statistiskt signifikant samband mellan *egalinf* och *post_gini*. Utifrån den teoretiska bakgrunden för undersökningen förväntades en interaktion mellan dessa variabler ha en påverkan på ojämlikheten, men det saknades för både tidsperiod 1 och 2.

Politisk elitism är av sin natur svåråtgång i en variabel. Som en proxy för detta används ett mått från den statsvetenskapliga organisationen V-dem, som sammanställer olika former av demokratiindex. *V2x_egal* är ett index som mäter hur den politiska makten i samhället fördelas mellan olika inkomstgrupper, baserat på tre aspekter: (1) att rättigheter och friheter är jämnt fördelade i alla sociala grupper, (2) att resurser är jämnt fördelade, och slutligen (3) att tillgången till makt är jämlik (V-dem 2022, s.56). Användningen av *V2x_egal* bygger på antagandet att dessa tre värden står i opposition mot politisk elitism, och höga värden på *V2x_egal* ska motsvara att snedvridningen i politisk makt minskar.

Ett alternativt mått att använda hade varit *V2x_egaldem* som bygger på *V2x_egal*, som också innehåller en valdemokratisk komponent (*V2x_polyarchy*). En mycket stor andel av länderna som ingår i undersökningen är demokratier, och vid tester av regressionen blev det tydligt att

den valdemokratiska komponenten inte bidrog till syftet med att använda indikatorn då indikatorn blev mindre precis som ett mått på politisk elitism. Av det skälet valdes $V2x_egal$ till regressionen.

Det regressionen mäter är inkomstnivåer efter skatter och transfereringar. Om det finns heterogen inflation, likt Javarel hävdar, så eroderas köpkraften olika mycket för olika typer av varor, vilket innebär att låginkomsttagare kan uppleva en större urholkning av köpkraften än rika (2021, s. 600). Detta syns inte i regressionen, och det skulle kräva en mer avancerad modell som tar hänsyn till en heterogen inflation för att bättre kunna modellera hur den reella levnadsstandarden påverkas av inflation.

Baserat på resonemangen som anförts av Benabou i avsnitt 2.4 övervägdes ett alternativt mått på politisk elitism under arbetet med uppsatsen: skattenivån på kapitalvinster. Det saknades dock en databas för skattenivåer på kapitalvinster, vilket kan bero på att det är svårt att ge en exakt effektiv nivå för dessa skatter. De exempel som finns på historiska nivåer av kapitalsskatter är ofta resultatet av forskningsprojekt på enskilda länder, som till exempel *Swedish Capital Income Taxation* av Du Reitz m. fl. (2014). Av detta skäl, samt att skattenivåer enbart är en proxyvariabel för politisk elitism, valdes detta alternativ bort.

3.3.2 Avgränsningar

Data och variabler har anpassats efter tillgång, då det i flera fall saknas tillförlitliga data innan 2010-talets början. Länder med mindre än 15 observationer under tidsperioden har exkluderats från regressionen. Tester av de valda variablerna visar att det finns autokorrelation och heteroskedacitet. Detta medför att en GLS-regression hade gjort koefficienterna opålitliga. För att korrigera dessa problem används grupperade standardavvikelser, vilket korrigerar för dessa problem (Hochler 2007, s. 4).

Inflation har i andra modeller modellerats med en transformation: $inflation\ tax = \frac{\pi}{\pi+1}$. Metoden har använts för att minska extrema värden vid hög inflation, men metoden för med sig egna problem. Genom att använda denna transformation skapas outliers vid deflation, eftersom

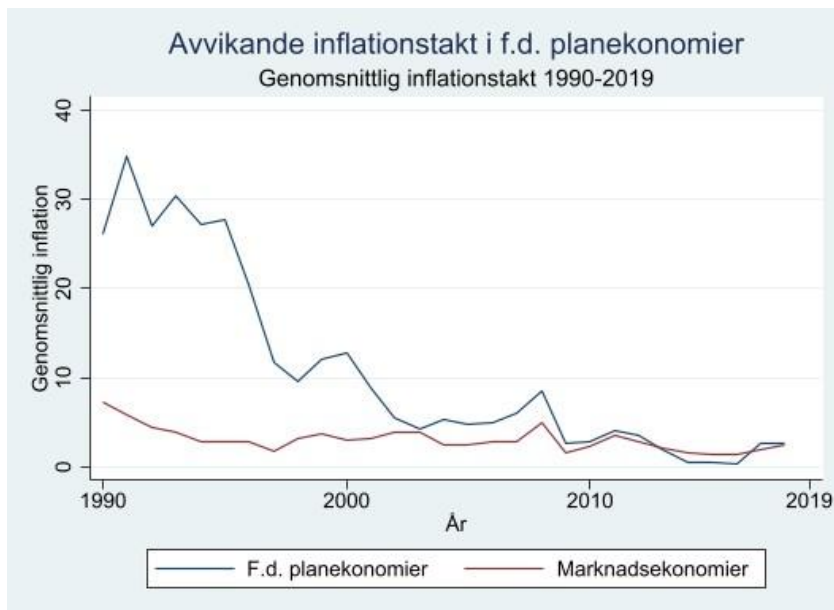
nämnaren blir mindre än 1, vilket leder till mycket stora deflationsvärden. Deflation finns i totalt 71 observationer av urvalet, vilket är 8,5% av hela urvalet.

En alternativ metod för att hantera outliers är genom att exkludera observationer där inflationen överstiger gränsen för hyperinflation, vilket är 50% på en årsbasis, vilket motsvarar 21 observationer. Dessa redovisas i appendix 3, och samtliga av dessa är i ex-kommunistiska länder under 1990-talet. Länderna gick igenom en fullständig omdaning av sina samhällen, vilket inte är representativt för en normal ekonomisk utveckling. Av det skälet har jag valt att exkludera de observationer som klassificeras som hyperinflation istället för att göra en transformation av inflation.

3.3.3 Regressionens omfattning

Perioden har präglats av ökad självständighet för centralbanker, låg inflation, minusräntor, ökad skuldsättning och globalisering. Vid inspektion av data och tester av regressionen har det framgått att finanskrisen 2007 markerar ett tydligt skifte i flera viktiga indikatorer, framförallt i inflationen. Innan finanskrisen var den genomsnittliga inflationen och BNP-tillväxten högre, samtidigt som ojämlikheten var lägre. En uppdelning mellan 1990-2007 och 2007-2019.

En begränsning i studien är den relativt begränsade tillgången på internationellt jämförbara jämlikhetsdata. Databasen som användes till studien är World Inequality Database, vars skapande 2011 hade som syfte att tillgängliggöra jämlikhetsdata för hela världen, men trots detta finns det endast data för 37 länder under tidsperioden 1990-2022. Länderna i databasen är inte heller representativa för världen som helhet, utan höginkomstländer är kraftigt överrepresenterade. Det är endast två länder (Moldavien och El Salvador) som ingår i regressionen som inte är hög- eller övre medelinkomstländer enligt Världsbankens klassificering (Hamadeh 2023).

Graf 1. Tydliga skillnader mellan grupperna innan ca 2005.

En annan omständighet som påverkade resultaten vara att 11 av de 37 länder som ingick var före detta kommunistiska länder, som efter 1990 började anpassas till marknadsekonomier. För dessa länder var inflationen extremt hög under 1990-talet (se graf 1). Ett av dessa länder var dessutom inblandade i en väpnad konflikt under tidsperioden (Kroatien). Den exceptionellt höga inflationen under denna tidsperiod kan inte likställas med normal ekonomisk utveckling, utan det faktumet bör tas hänsyn till i regressionen.

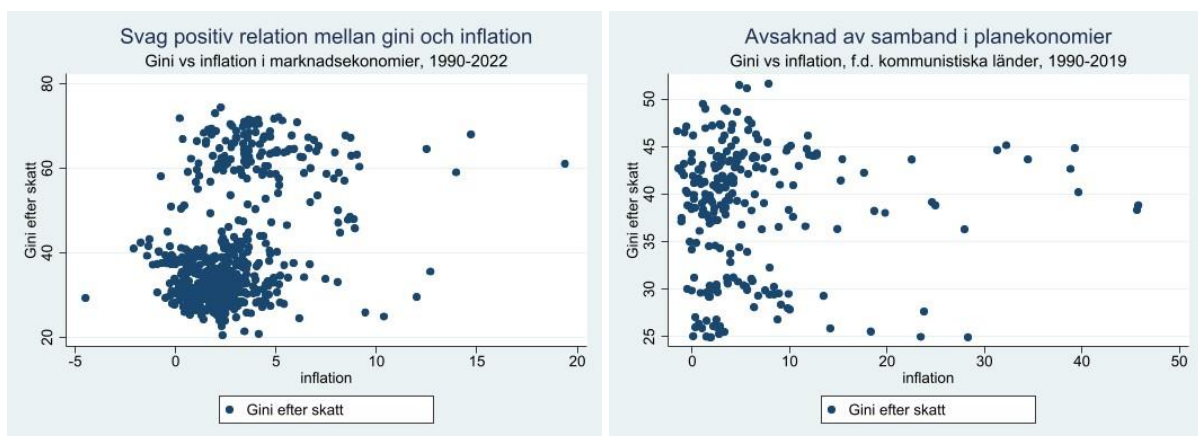
4 Resultat

Oberoende variabel	Tidsperiod 1 1990-2007 (1)	Tidsperiod 2 2008-2019 (2)	Hela perioden 1990-2019 (3)	F.d. planeconomier 1990-2019 (4)	Marknadseconomier 1990-2019 (5)
<i>Konstant</i>	66.4409 (0.000)***	49.98897 (0.000)***	67.43577 (0.000)***	82.67099 (0.000)***	59.6432 (0.000)***
<i>Inflation</i>	-.0876268 (0.019)**	.0741865 (0.084)*	-.0860814 (0.037)**	-.1317686 (0.003)***	.1715936 (0.031)**
<i>Industrins andel av BNP</i>	-.1596145 (0.024)**	.0745623 (0.186)	-.0484286 (0.522)	-.0965531 (0.561)	-.0885893 (0.199)
<i>Offentlig konsumtion som andel av BNP</i>	-.362325 (0.002)***	-.3987593 (0.006)***	-.5016488 (0.000)***	-.4471755 (0.027)**	-.6140502 (0.002)***
<i>Index: jämlik maktfördelning</i>	-.2321506 (0.007)***	-.0641079 (0.223)	-.2386155 (0.009)***	-.3860113 (0.000)***	-.1517027 (0.127)
<i>BNP per capita</i>	.0513446 (0.004)***	-.0681746 (0.005)***	.0240265 (0.087)*	.0372112 (0.737)	.0335684 (0.014)**
<i>Nord- och Sydamerika</i>	20.87866 (0.000)***	18.64098 (0.000)***	17.26023 (0.000)***	Saknas	20.70731 (0.000)***
<i>Oceanien</i>	-6.264453 (0.000)***	-2.398968 (0.008)***	- 5.497271 (0.000)***	Saknas	-4.093027 (0.000)***
<i>Antal observationer</i>	434	393	827	236	591
<i>Antal länder</i>	37	37	37	11	26
R²	0.8615	0.8524	0.8572	0.3721	0.9129
P-värden inom parentes. Signifikansnivåer: *p<0,01 **p<0,05 ***p<0,001					

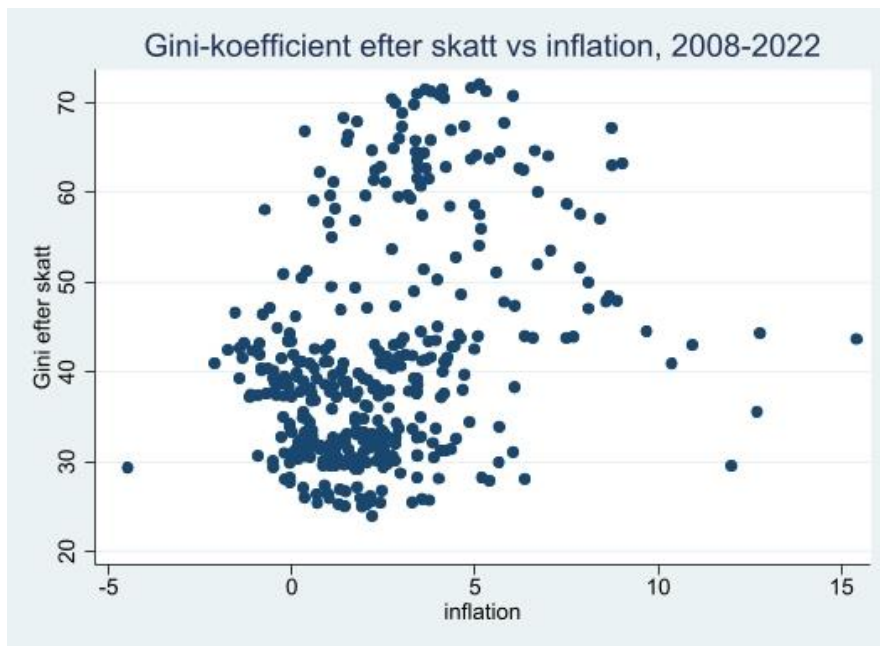
Regressionen hittar både en negativ och en positiv korrelation mellan inflation och ökad ekonomisk ojämlikhet under den undersökta tidsperioden. Det negativa resultatet för 1990-2007 ligger i linje med Binders studie, men den negativa korrelationen finns inte kvar efter att kontroller gjorts för före detta planeconomier (2021, s.7). Av regressionerna som gjorts ovan, så är det nummer 2 och 5 som inte innehåller extrema datapunkter.

Två variabler som saknar signifikans i regressioner 2 och 5 är jämlik makt-indexet (egal) och tillverkningsindustrins andel av BNP, varav den första är förvånande. Ett möjligt skäl till att makt-indexet saknar signifikans är att länderna i undersökningen har relativt lika värden i indexet, och att det således kan vara en dålig proxy för politisk elitism, men det är också möjligt att den politiska elitismen är mycket svag, och därmed inte lyckas påverka graden av omfördelning.

Det mest intressanta resultatet av regressionen var att korrelationen mellan inflation och ojämlikhet vände från negativt till positivt under den andra tidsperioden. Det är ett tydligt tecken på att den första tidsperiodens negativa korrelation är en historisk anomali, vilket förklaras av de före detta planekonomiska länderna. Den positiva relationen mellan ojämlikhet och inflation mellan 1965-1990 har observerats av flera tidigare studier, och består för länder med en "normal" ekonomisk utveckling. Den statistiska signifikansen för inflationen är dock svag, och den är endast signifikant med ett lågt konfidensintervall på 90%. Att inflationen har regressiva fördelningseffekter efter skatter och transfereringar tyder på att de fyra kanalerna för inflationens fördelningseffekter inte har neutraliserats av samhällets politiska institutioner.

Graf 2 och 3. F.d. kommunistiska länder skiljer sig helt från de andra fördelningarna.

Graf 4: Mycket mer lik graf 3.

Graferna ovan visar att det finns ett mönster i hur gini och inflation korrelerar i detta urval, även om det är relativt svagt. De före detta planekonomierna skiljer sig tydligt från resten av gruppen genom punkterna tycks helt slumpmässigt utplacerade.

Den variabel som har enskilt störst påverkan på ojämlikheten tycks vara nivån av offentlig konsumtion. En hög andel gemensamt finansierade välfärdstjänster tyder på en hög skattenivå, och vilket tyder på att det även finns en relativt hög omfördelning genom skatter och transfereringar.

Ett hinder för undersökningen har varit bristen på data för ojämlikhet efter transfereringar och skatter. Överrepresentationen av höginkomstländer i den undersökta datan kan leda till att samband som existerar inte blir signifikanta, givet det begränsade urvalet.

5 Diskussion

Undersökningens resultat hittar en positiv korrelation mellan inflation och ojämlikhet efter skatt och transfereringar under perioden 1990-2019. Detta tyder på att hypotesen är korrekt, och att inflationsbördans regressiva fördelningseffekter inte kompenseras fullt ut av offentliga omfördelningssystem. Resultatet ligger i linje med samhällstrenden mot ökad ojämlikhet, och det nya penningpolitiska paradigmet tycks inte kunna neutralisera inflationsbördans fyra kanalers påverkan på inkomstfördelningen.

För hypotesens andra del, att politisk elitism påverkar det offentligas bekämpning och kompensation av inflation, hittas inget statistiskt säkerställt samband. Den variabel som mätte interaktionen mellan en ojämlik maktfördelning och inflation, saknade helt statistisk signifikans. Som tidigare redovisats i avsnitt 3.3.1, så hittades inget stöd för att den interaktionen påverkade den ekonomiska ojämlikheten efter skatter och transfereringar, vilket innebar att den uteslöts från regressionen.

Att det negativa samband som Binder (2022) hittade inte överensstämmer när före detta kommunistiska länder exkluderas kan ha många skäl. De 11 länder som i denna uppsats klassats som före detta planekonomier ingår inte i Binders urval, och metoderna för undersökningen skiljer sig åt i urval av länder, variabler samt att Binder använder sig av rörliga genomsnitt för sin studie. Likväl så är den positiva korrelationen mellan inflation och ojämlikhet betydelsefull, då det innebär att resultaten från studier av sambandet mellan inflation och ojämlikhet mellan 1965-1990 har förklarande kraft än idag.

Forskningen som gjordes av 1900-talets inflation fokuserade på varför inflation uppstod, och drivkrafterna som orsakade den. Den regelstyrda regimen har lyckats med att pressa ned inflationen, men konsekvenserna av inflation tycks inte ha förändrats från tidigare decennier. Av det skälet blir det än viktigare att undersöka det senaste årets inflation och politikens svar på densamma, för att säkerställa att samhällets svagaste inte ska behöva bära den tyngsta inflationsbördan.

6 Ytterligare forskning

Regressionen har gjorts under en tidsperiod där inflationen har varit historiskt låg för de undersökta länderna. Om några år kommer de första analyserna av 2020-talets inflationsbörda att vara möjliga, och då finns det skäl att undersöka hur kostnaderna fördelades inom befolkningen. Ett annat resultat som är viktigt att minnas är att regressionen inte tar hänsyn till de ökade levnadskostnaderna, utan endast undersöker hur inkomsterna påverkas av inflationen. Med anledning av det finns det skäl att forska vidare på hur människors disponibla inkomster efter nödvändiga kostnader betalats ser ut. Det kan också vara intressant att använda inkomstgrupper istället för gini-koefficienten som beroende variabel, vilket kan säga mer om vilka grupper som drabbas hårdast av inflationen.

Ett annat, men liknande område för framtida forskning är att undersöka hur inflationsbekämpningen under det tidiga 2020-talet hanterades utifrån de fyra kanalerna. Var skattesystem och sociala ersättningar indexerade, eller fick socialt utsatta grupper bära inflationsbördan? Fick löntagare en reallönesänkning, och hur stor var den? Hur påverkades tillgångspriser? Dessa frågor innehåller är avgörande för hur inflationen påverkar samhället.

7 Referenser

Artiklar

Albanesi, Stefania (2007) *Inflation and Inequality*. Centre for Economic Policy Research CEPR. *Journal of Monetary Economics* 54 (2007) 1088–1114

Altunbaş, Yener & John Thornton (2022) *Does inflation targeting increase income inequality?*, *Journal of Post Keynesian Economics*, 45:4, 558-580, DOI: 10.1080/01603477.2022.2101475

Atkinson AB (1970) *On the measurement of inequality*. *J Econ Theory* 2 (3):244–263

Beetsma, R.M.W.J. and Van Der Ploeg, F. (1996) ‘*Does Inequality Cause Inflation?: The Political Economy of Inflation, Taxation and Government Debt*’, *Public Choice*, 87(1/2), pp. 143–162.

Bénabou, R (2004), “*Inequality, Technology and the Social Contract*”, CEPR Press Discussion Paper No. 4741. <https://cepr-org.ludwig.lub.lu.se/publications/dp4741>

Berg, Andrew G. & Jonathan D. Ostryl, 2011, “*Inequality and Unsustainable Growth: Two Sides of the Same Coin?*” IMF Working Papers

Binder, C. (2019) ‘*Inequality and the inflation tax*’, *Journal of Macroeconomics*, 61. doi:10.1016/j.jmacro.2019.103122.

Borck, R. (2007) ‘*Voting, Inequality and Redistribution*’, *Journal of Economic Surveys*, 21(1), pp. 90–109. doi:10.1111/j.1467-6419.2007.00265.x.

Cardoso, Eliana, 1992, “*Inflation and Poverty*,” NBER Working Paper No. 4006 (Cambridge, Massachusetts: National Bureau of Economic Research).

Charles-Coll, J.A. (2015) 'IS THERE AN OPTIMAL RATE OF INEQUALITY? Empirical evidence from a panel of 112 countries', TRIMESTRE ECONOMICO, 82(326), pp. 313–350.

Cingano, F. (2014), "Trends in Income Inequality and its Impact on Economic Growth", OECD Social, Employment and Migration Working Papers, No. 163, OECD Publishing, Paris, <https://doi-org.ludwig.lub.lu.se/10.1787/5jxrjncwvxv6j-en>.

Crowe, Christopher W. (2006), *Inflation, Inequality, and Social Conflict*. IMF Working Papers; Working Paper: No. 06/158. I

Doepke, M., & Schneider, M. (2006). Inflation and the Redistribution of Nominal Wealth. *Journal of Political Economy*, 114(6), 1069–1097. <https://doi.org/10.1086/508379>

G. Ferreira, F., Lustig, N. and Teles, D. (2015) 'Appraising cross-national income inequality databases: An introduction', *Journal of Economic Inequality*, 13(4), pp. 497–526. doi:10.1007/s10888-015-9316-0.

Easterly, W., & Fischer, S. (2001). *Inflation and the Poor*. *Journal of Money, Credit and Banking*, 33(2), 160–178. <https://doi.org/10.2307/2673879>

Flachaire, E., Lustig, N. and Vigorito, A. (2022) 'Underreporting of Top Incomes and Inequality: A Comparison of Correction Methods using Simulations and Linked Survey and Tax Data', REVIEW OF INCOME AND WEALTH [Preprint]. doi:10.1111/roiw.12618.

Hamadeh, N., Van Rompaey, C., Metreau, E., & Eapen, S. G. World Bank. (2022, December 19). New World Bank Country Classifications by Income Level <https://blogs.worldbank.org/opendata/new-world-bank-country-classifications-income-level-2022-2023> [Hämtad 22/5-23]

Hoechle, D. (2007) 'Robust standard errors for panel regressions with cross-sectional dependence', *Stata Journal*, 7(3), pp. 281–312–312. doi:10.1177/1536867x0700700301.

Hohberger, S., Priftis, R. and Vogel, L. (2020) ‘The distributional effects of conventional monetary policy and quantitative easing: Evidence from an estimated DSGE model’, *Journal of Banking and Finance*, 113. doi:10.1016/j.jbankfin.2019.01.002.

Jaravel, X. (2021) ‘*Inflation Inequality: Measurement, Causes, and Policy Implications*’, *Annual Review of Economics*, 13, pp. 599–629. doi:10.1146/annurev-economics-091520-082042.

Kaltenthaler, Karl C. & Christopher J. Anderson, (2000), “*The Changing Political Economy of Inflation*”. *Journal of Public Policy* Vol. 20, No. 2, pp. 109-131. Cambridge University Press.

Kane, Cheikh; Morisset, Jacques (1993), *Who would vote for inflation in Brazil : an integrated framework approach to inflation and income distribution (English)*. Policy, Research working papers ; no. WPS 1183. Country operations Washington, D.C. : World Bank Group.

Luttmer, Erzo G., (1999), “*What Level of Fixed Costs Can Reconcile Consumption and Stock Returns,*” *Journal of Political Economy*, Vol. 107 (5), pp. 969–97.

Montecino, Juan and Epstein, Gerald, “*Did Quantitative Easing Increase Income Inequality?*” (October 1, 2015). Institute for New Economic Thinking Working Paper Series No. 28, Available at SSRN: <https://ssrn.com/abstract=2692637> or <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.2692637>

Saadat, Syed Yusuf. (2018). *The Optimum Level of Income Inequality: Evidence from Panel Data*. *Journal of Business and Policy Research*. 13. 78-89. 10.21102/jbpr.2018.07.131.06.

Böcker

Atkinson, T. (2015). *Inequality: What Can Be Done?* Harvard University Press.

Bartels, L.M. (2009) *Economic Inequality and Political Representation*. Oxford University Press. doi:10.1093/acprof:oso/9780195392135.003.0007.

Stiglitz, J.E. (2013) *The price of inequality: How Today's Divided Society Endangers Our Future*. New York: W.W. Norton & Company.

Fregert, K. and Jonung, L. (2018) Makroekonomi. teori, politik och institutioner. Femte upplagan. Studentlitteratur.

Bergh, A. and Jakobsson, N. (2017) Modern mikroekonomi : marknad, politik och välfärd. Fjärde upplagan. Studentlitteratur.

Datakällor

Coppedge, Michael, John Gerring, Carl Henrik Knutsen, Staffan I. Lindberg, Jan Teorell, David Altman, Michael Bernhard, Agnes Cornell, M. Steven Fish, Lisa Gastaldi, Haakon Gjerløw, Adam Glynn, Ana Good God, Sandra Grahn, Allen Hicken, Katrin Kinzelbach, Joshua Krusell, Kyle L. Marquardt, Kelly McMann, Valeriya Mechkova, Juraj Medzihorsky, Natalia Natsika, Anja Neundorf, Pamela Paxton, Daniel Pemstein, Josefine Pernes, Oskar Rydén, Johannes von Römer, Brigitte Seim, Rachel Sigman, Svend-Erik Skaaning, Jeffrey Staton, Aksel Sundström, Eitan Tzelgov, Yi-ting Wang, Tore Wig, Steven Wilson and Daniel Ziblatt. 2023. "V-Dem [Country-Year/Country-Date] Dataset v13" Varieties of Democracy (V-Dem) Project. <https://doi.org/10.23696/vdemds23>.

and:

Pemstein, Daniel, Kyle L. Marquardt, Eitan Tzelgov, Yi-ting Wang, Juraj Medzihorsky, Joshua Krusell, Farhad Miri, and Johannes von Römer. 2023. "The V-Dem Measurement Model: Latent Variable Analysis for Cross-National and Cross-Temporal Expert-Coded Data". V-Dem Working Paper No. 21. 8th edition. University of Gothenburg: Varieties of Democracy Institute.

V-Dem Codebook: Coppedge, Michael, John Gerring, Carl Henrik Knutsen, Staffan I. Lindberg, Jan Teorell, David Altman, Michael Bernhard, Agnes Cornell, M. Steven Fish, Lisa Gastaldi, Haakon Gjerløw, Adam Glynn, Sandra Grahn, Allen Hicken, Katrin Kinzelbach, Kyle L. Marquardt, Kelly McMann, Valeriya Mechkova, Anja Neundorf, Pamela Paxton, Daniel Pemstein, Oskar Rydén, Johannes von Römer, Brigitte Seim, Rachel Sigman, Svend-Erik Skaaning, Jeffrey Staton, Aksel Sundström, Eitan Tzelgov, Luca Uberti, Yi-ting Wang, Tore Wig, and Daniel Ziblatt. 2023. "V-Dem Codebook v13" Varieties of Democracy (V-Dem) Project.

WID.World, Gini coefficient (Post-tax national), *World Inequality Database*, WID.World, [Hämtad 26-04-23]

World Bank, Employment in industry (% of total employment) (modeled ILO estimate), *World Development Indicators*, The World Bank Group, (SL.IND.EMPL.ZS) [Hämtad 19-04-23]

World Bank, GDP per capita (current US\$), *World Development Indicators*, The World Bank Group, (NY.GDP.MKT.CD) [Hämtad 19-04-23]

World Bank, General government final consumption expenditure (% of GDP), *World Development Indicators*, The World Bank Group, (NE.CON.GOVT.ZS) [Hämtad 19-04-23]

World Bank, Inflation, consumer prices (annual %), *World Development Indicators*, The World Bank Group, (FP.CPI.TOTL.ZG) [Hämtad 19-04-23]

World Bank, Industry (including construction), value added (% of GDP), *World Development Indicators*, The World Bank Group, (NV.IND.TOTL.ZS) [Hämtad 19-04-23]

World Bank, Trade (% of GDP), *World Development Indicators*, The World Bank Group, (NE.TRD.GNFS.ZS) [Hämtad 19-04-23]

Rapporter

Försäkringskassan (2023), *Socialförsäkringen vid hög inflation*, Analysavdelningen, Korta analyser, FK: 116-35

Social Protection Committee (2014), *Social Europe: Many ways, One Objective* (Luxembourg: Publications office of the European Union)

Organisation for Economic Co-operation and Development (2011), *Divided we stand: why inequality keeps rising*. OECD. Available at:

https://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&AuthType=ip,uid&db_=cat07147a&AN=lub.5925599&site=eds-live&scope=site (Accessed: 10 May 2023).

International Monetary Fund (1996), *World Economic Outlook, October 1996*.

8 Appendix

8.1 Appendix 1, länder som ingått i studien

Länder			
Australia	Ecuador	Ireland	Poland
Belgium	El Salvador	Latvia	Portugal
Brazil	Estonia	Lithuania	Romania
Bulgaria	Finland	Luxembourg	Slovenia
Chile	France	Mexico	Spain
Colombia	Germany	Moldova	Sweden
Croatia	Greece	Netherlands	Switzerland
Cyprus	Hungary	Norway	United Kingdom
Czechia	Iceland	Peru	Uruguay
Denmark			

8.2 Appendix 2, variabler som testats för regressionen

Namn på variabel	Förklaring av variabel	Datakälla	Används i regressionen?
trade	Import + export som procent av BNP	World Development Indicators, WDI	Nej
ScaledGDP	BNP per capita/1000	World Development Indicators, WDI	Ja
ind_GDP	Industri + byggbranschen som andel av BNP	World Development Indicators, WDI	Ja

ind_EMP	Industri + byggbranschen som andel av arbetskraften	World Development Indicators, WDI	Nej
post_gini	Gini-koefficienten efter skatt och transfereringar	World Inequality Database, WID	Ja
GDPpcg	Nominell BNP-tillväxt	World Development Indicators, WDI	Nej
s_cons	Offentlig konsumtion som andel av BNP	World Development Indicators, WDI	Ja
inflation	Nominell inflationstakt	World Development Indicators, WDI	Ja
laginf1	Nominell inflationstakt med ett års lag	World Development Indicators, WDI	Nej
laginf2	Nominell inflationstakt med två års lag	World Development Indicators, WDI	Nej
expinf	Nominell inflationstakt upphöjt till två	World Development Indicators, WDI	Nej
egal	Index för hur jämlikt makt är fördelat inom ett land	Varieties of Democracy, V-dem	Ja
egalinf	interaktionsvariabel (inflation*egal)	Varieties of Democracy, V-dem	Nej

8.3 Appendix 3, exkluderade outliers

Country	year	inflation
Poland	1988	58.72083
Romania	1998	59.096583
Bulgaria	1995	62.054834
Serbia	2000	71.120629
Lithuania	1994	72.254682
Bulgaria	1993	72.878791
Poland	1991	76.769499
Bulgaria	1992	91.297933
Bulgaria	1994	96.057338
Bulgaria	1996	121.60754
Romania	1994	136.75939
Romania	1997	154.76348

Slovenia	1992	209.93373
Romania	1992	211.20559
Romania	1991	230.62249
Poland	1989	244.55093
Romania	1993	255.16686
Bulgaria	1991	338.44911
Poland	1990	567.8788
Bulgaria	1997	1058.3736
Moldova	1993	1613.604